

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На місяць . . . — м. 50 ф.
На 3 місяці . . . 1 » 50 »

(Ціна одного примірника 5 ф.)

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ.

Розсвіт

Часопись громади „Самостійна Україна“.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

Й АДМІНІСТРАЦІЇ:

«Ukrainisches Sekretariat»
Rastatt (Baden).

ВИДАЄ: ТОВАРИСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ РУХ“.

Раштат,

субота, 12. січня

1918

Всім читачам та прихильникам „Розсвіту“ бажаємо з Новим Роком всього добра та скорого повороту на Рідну Землю.

Редакція „Розсвіту“ здоровить редакції:

„Вільного Слова“,
„Громадської Думки“,
„Рідного Слова“ та
„Розваги“

з українським Новим Роком.

Редакція „Розсвіту“.

З НОВИМ РОКОМ...

Під гук гармат, під людські хлипання й зойки, серед світової пожежі виринає з вічності 1918. рік.

Малий ще, невинний та усміхнений наслідник 1917. року бродить до нас глибоким снігом, а в перевішеній через плечі торбині несе нашу долю,—наше щастя, а може й горе...

Ех! коби то вгадати, що ворожить нам твоя загадочна усмішка, які подарунки несеш ти нам у своїй торбині...

Твого батька,—царство йому небесне,—не хочемо лихим словом згадувати.

Хоч і непривітний був та до крови й сліз нечуткий, але все таки у своїх учинках послідовний, а то й справедливий...

Для України він приніс скинення довголітніх московських кайданів, волю і свою державу...

В 1917. році сповнилися пророчі слова Тараса Шевченка:

.....Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить
І помолять ся на волі
Невольничі діти“...

Сповнилися й віщі слова Івана Франка:

.....Та прийде час і Ти вогнистим видом
Засяєш у народів вольних колі“...

А для втомлених війною народів 1917. рік на своїм склоні запалив надію на блаженний спокій і над українським містечком, Берестем Литовським показав рожеву зірку мира...

А який буде 1918. рік для світа та для нас?

В одній пісенці співаєть ся:

.....Доля тому дасть
Славу, волю й честь,
Хто здобуде її
У борні, у борні“...

До відважних світ належить, або,—як каже стара латинська пословиця: відважним і щастя помага...

Новоріччя дитина тому вділить найбільше гостинців зі своєї торбинки, хто, не чекаючи, сам по них підійде та своє право зголосить.

Але з порожніми руками до молодого Нового Року вибрати ся не можна...

Своє право на подарунки судьби ми мусимо доказати.

Війна навчила нас, що про долю народів

рішає тільки національна свідомість, єдність і зорганізована воля загалу, де один стоїть за всіх, а всі за одного...

А прикмет цих, що світ підбивають, наберемо ся, коли понад своє власне добро полюбимо Рідний Край та всіх зрячих і незрячих синів його; коли всі станемо в один ряд до праці на народній ниві, де ростуть уже квіти щастя і свободи.

Наші брати, українські степові вірли, збудили застукану Москалями над Дніпром волю; дружніми зусиллями поставили Рідний Край на ноги та привернули йому давню честь і славу... З українською державою рахують ся зараз правительств і народи обох воюючих сторін.

Але, щоб придбане добро вдержати та закріпити, щоб до голосу України й на будуче світ прислухав ся, до цього треба зєднання й напруження всіх українських сил, не виключаючи й наших тут в полоні, на чужині.

І скільки лиш обставини на те дозволяють, ми повинні поспішно готувати ся на велике діло, щоб в Новім Році (1918.) обновленими вернути ся в Рідний Край...

Ми повинні пильною наукою й спільним організаційним життям повапно збагачувати своє дотеперішнє духове придбання, щоби при недалеім уже може повороті під рідну стріху, наша Ненька-Україна,—що недавно від сліз утерла ся,—могла нас привітати, як своїх вірних синів і як свідомих, підготовлених та корисних горожан вольної держави...
А. М.

УКРАЇНА НА ПОРОЗІ 1918. РОКУ.

Минув останній рік небуття українського народу. Розбивши скелю, що загороджувала йому шлях до кращої долі, він вступає в „Казку“, в край волі й національного творення. І цей нарід, що з безсилою раба, зробив ся паном у своїй хаті, приковує тепер до себе увагу майже всіх народів. Ще так недавно про його не тільки ніхто не знав, але й знати не хотів, відмовляючи йому тих прав, що Українцям належали.

Та це все ми линаємо по заді. Це буде „срамотня, давня година“, яку вже не переживати муть будучі покоління нашого народу.

І в наслідок цього ми є горді! Перед українським народом відкрив ся широкий шлях до творчої роботи, до роботи на основах національної волі й гідности.

Та хоч період тяжкої роботи-боротьби закінчуєть ся, то все таки перед нашим народом стоїть ще важна біжуча праця, яку він конче мусить виповнити. Виринає складна праця на полі міжнародніх відносин, яку український нарід мусить провадити з таким самим завзяттям, як і боротьбу за свої природні права.

Українсько-більшевицький конфлікт (непорозуміння) триває далі. Щоби досягнути свого й замість Центральної Ради настановити на Україні свої „Ради робітників та салдатів“, Москалі намагали ся розєднати наш нарід своїми ріжними підступами. Вони в очах народніх мас Центральну Раду освітлювали, як буржуазну установу, хотіли зєдкредитувати її в очах робочого люду й цим приневолити Центральну Раду, або слухати їх (більшевицькі), або забрати ся геть. Але свідомий український нарід має повну віру в своїх провідників і не пішов на московські хитрощі.

Скликаний на Україні зїзд робітників та салдатів, на який такі надії поклали Москалі, й який мав повалити Центральну Раду, виллв ся в урочисту демонстрацію (виявлення) укра-

їнської єдности й організації. Зїзд признав найвищим правительством України Центральну Раду.

І цим самим поборено одну з тих чергових препон, які так густо спляють ся з півночі.

Між тим зусилля Української Центральної Ради створити для всієї Росії, загальне федеративне правительств не увінчали ся успіхом. Вони розбили ся по части о консерватизм південно-східних урядів, а по части о небажання петербурзького уряду уступити, кому б то не було владу зі своїх рук.

Така упертість і невміння країв Росії йти за вимогами часу, штовхнули Українську Центральну Раду на инчий політичний шлях. Вона взяла на себе лише охорону інтересів Рідного Краю.

І так, як вся Росія стояла й стоїть перед можливістю мира, що мати ме великі й важні наслідки для України, то Центральна Рада була приневолена в цій справі мира виступити на самостійну дорогу.

Коди вона побачила, що Москалі, признавши всі права за Україною, розпочали переговори без усякого порозуміння з инчими краями, тоді Центральна Рада поставила їх у повну неможливість робити це так, як вони того бажають. Вона проголосила румунській і південно-західній фронті українськими й заявила, що в справі цих фронтів вона переєправляти ме все сама. Москалі пробували ставити опір цьому. Але коли війська згаданих фронтів признали Центральну Раду, коли з України було виведено й розоружено неукраїнське військо та замінено українським, коли для охорони порядку в середині краю було змобілізовано „Вільне Козацтво“—тоді волею чи неволею петербурзький уряд згодив ся й на участь Центральної Ради в мирових переговорах.

Осягнувши згоду в цій справі з боку петербурзького уряду, Центральна Рада ще не знала, як до цього поставлять ся инчі учасники мирових переговорів, що скажуть на це осередні держави. Задля вияснення позиції осередніх держав, до Берестя-Литовського були вислані відпоручники, які передали заступництвом осередніх держав ноту українського правительства. У цій ноті говорить ся, що Універсалом із дня 7. падолиста ст. ст. 1917. року Центральна Рада проголосила Україну республікою й цим поставила її в міждержавне положення. Тому, аж до часу, коли в Росії буде установлено федеративне правительств, Генеральний Секретаріят вступає на дорогу самостійних міжнародніх відносин. У звязоу з цим Генеральний Секретаріят уважає необхідним вияснити всім державам і народам світа становище Української Народньої Республіки до мирових переговорів.

На цю ноту осередні держави відповіли, що вони визнають безумовну потребу присутности заступників Української Народньої Республіки на мирових переговорах і радо їх зустрінуть у Берестю-Литовськім.

Таким чином осередні держави офіційно згодили ся переговорювати з українським правительством у міжнародніх справах.

І тут українське правительств осягнуло успіху, який, можливо, мати ме великий вплив на будуче міжнародне положення України.

Крім того цей факт не двозначно свідчить про те, що Українська Народня Республіка, це реальна сила, якою вже не можна легковажити, з якою треба рахувати ся. І о скільки „во время люте“ ми не мали відкритих прихильників ні прятелів, о скільки тепер наш нарід приковує до себе увагу цілої Європи.

Наслідком признаття з боку осередніх держав за Українською Народньою Республікою права участі на мировій конференції було те,

що до Берестя-Литовського прибули заступники України, які вже беруть участь у мирових переговорах.

Докладних відомостей про домагання Українців ще немає, лише певне те, що вони домагаються загального, демократичного мира.

Чи справа мира буде щасливо доведена на цей раз до кінця, чи ні, не можна з певністю сказати.

Але не певне, що мир уже не буде зроблений без участі українського народу.

Це є великий здобуток. Та здобувши собі належне місце серед груп держав, перед Українською Республікою лежить ще багато роботи над закріпленням і розширенням прав українського народу.

Ще багато нам прийдесться пережити добрих і гірких почувань, розчарувань і надій, але наш нарід піде без страху та вагання сміло й відважно в не зовсім ще відому будучину.

Драпіка.

Вісти з України.

Влада Української Центральної Ради.

Берлін, 8 січня. Приватна телеграма доносить: Дотеперішній розвій українсько-російського спору скінчився значним успіхом українського уряду й послужив до зміцнення влади Центральної Ради. В більшій частині України російські війська порозброєвано й повідіслано назад у Росію; большевицьких провідників та їх прихильників або арештовано, або прогнано. На румунському й південно-західному фронті Українцям теж удалося перемогти, хоч у деяких місцях доходило й до гарячої бійки. Більшість російських полків, які ще й після цього не хотіли покоритися, розброєно.

Після вістоку зі Стокгольму обидва фронти (румунський та півд. зах.) злучені в один, під команду, прихильного до українського уряду, генерала Щербачова. Таким робом український уряд має тепер під своєю владою здатну до бою й вимуштровану польову армію на фронті від Чорного моря аж до Прип'яті.

„Neue Bad. L. Ztg.“ ч. 15.

Україна й большевики.

Змагання Москалів, що до утворення на Україні спеціальних робітничих та салдацьких Рад, які мали б видерти Українській Центральній Раді владу з рук,—скінчилися нічим. Українське селянство, робітництво та жовніри визнали своїм єдиним представництвом Центральну Раду.

Переговори про поладження українсько-большевицького конфлікту (спору) тривають далі. Часописи доносять, що в Смоленську відбулися наради відпоручників Центральної Ради та большевицького уряду. Українці жадають цілковитого вивезення большевицьких військ із України та свобідного повороту тих українських військ, які перебувають по за межами України.

Большевицьке правительтво згоджується пристати на ці домагання, під умовою, що Центральна Рада пропустить через Україну большевицькі війська, які направляють ся проти Каледіна.

Петербург, 3. січня. Петербурзька телеграфічна агенція доносить: Наколи офіційальні представники Української Центральної Ради згоджують ся вести переговори з Радою народніх комісарів, котра признає незалежність Української Республіки й признають діяльність своїх прихильників протиревольційною, то під такими умовами переговори були б дуже бажаними. Треба звернути увагу ще на те, що Рада народніх комісарів безумовно признає право всіх народів, в тім числі й українського, на повну державну незалежність. Повинні бути ужиті всякі заходи, щоб запобігти війні з Українською Радою, як що вона признавати мє діяльність Каледіна протиревольційною й не перешкоджувати мє війні з ним.

Рада народніх комісарів переконана, що Українська Центральна Рада поробить усі заходи, щоб оминуть всякої боротьби поміж братніми народами. Рада народніх комісарів уважає необхідним навязати з Українською Радою

постійні зносини, щоб усувати всякі непорозуміння, котрі були викликані політикою Української Ради відносно загального фронту й протиревольційних повстань Каледіна. Рада народніх комісарів пропонує Українській Центральній Раді обговорити справу умови на попередньо зазначених основах. Найкращим містом для ведення переговорів комісарі уважають Смоленськ, або Витебськ.

„Fr. Z.“ ч. 6 з дня 6. січня 1918. р.)

Українська армія.

„Діло“ з дня 6. січня доносить, що Генеральний Секретаріат Української Народньої Республіки послав телеграфічний наказ таким особам:

- 1) Головнокомандуючому румунським фронтом;
- 2) Українському комісареві Каразеву;
- 3) Командуючому південно-західним фронтом;
- 4) Українському комісареві південно-західного фронту, Певному;
- 5) Штабові 34. корпусу;
- 6) Українському комісареві в Одесі—Поплавкові.

Цим наказом Генеральний Секретаріат установлює тимчасово однострій (форму) для української національної армії.

Він звучить так:

- 1) Всі салдати-козаки української республіканської армії мають одинаковий однострій;
- 2) До часу демобілізації лишається одностроем української армії однострій російської армії, лише з такими змінами:

а) нарамники (погони) зносять ся;

б) рід оружжя буде визначати ся на квітні, якого край має бути обшитий жовтою смужкою. На горішнім краю пароль буде означати рід оружжя, а на долішнім стояти мє число, або назва відділу;

3) Відзнаки: для піхоти мають бути перехрестні кріси (ружжя), для кавалерії—шаблі, для артилерії й інших родів військ—ті самі відзнаки, які вони носили в російській армії;

4) Приналежність до української армії має визначувати ся срібною лентою, пришитою на зовнішній стороні правого рукава, вище ліктя; лента ця кінчається тупим кутом у напрямі рамени;

5) Підфіцерські степені встановлюють ся такі: розвик (отдельовний), четар (взводний), бунчужний (фельдфебель).

Офіцерські чини: полусотенний, сотник, курінний, осавул (підполковник), полковник, бригадний отаман, дивізійний отаман, корпусний отаман, армейський отаман і фронтовий отаман.

Наказ Генерального Секретаря Петлюри.

З приводу останніх подій і діяльності Ради народніх комісарів у справі Української Народньої Республіки, Генеральний Секретар військових справ, Петлюра, видав такий наказ українським військам:

Петербургське правительтво вмішується в справу Української Народньої Республіки, а прапорщик Криленко задумує послати свої війська на Київ і на Україну проти нас, та загрожує своїми військами нашим державним органам: Українській Центральній Раді й Генеральному Секретаріатові й взагалі всій Українській Народній Республіці.

Супроти цього ми, як один чоловік, повинні стати до боротьби. Ми повинні боронити свої села і край від розрухів. Ми повинні боронити своїх жінок, дітей і батьків від насильств.

І тому всім салдатам-Українцям наказую: ніяких розпоряжень прапорщика Криленка, народніх комісарів і большевицьких комітетів не виконувати.

Усі салдати-Українці підлягають через свої Ради лише Генеральному Секретаріатові для військових справ.

По одержанню цього наказу салдати-Українці мають негайно зорганізувати „Українську Команду Раду“ й зайняти відповідне становище до народніх комісарів і до всяких большевицьких „Советів“.

Українцям-салдатам, які перебувають на північній фронті наказую:

Все вище сказане має негайно перевести ся в життя. А з огляду на те, що ви в цей час

стоїте недалеко від Петербурга, то маєте використати ваше положення.

З Петербурга летять погрози на Україну. Ви маєте ужити таких сил, щоби ці погрози на адресу Української Народньої Республіки не пішли далі самого Петербурга.

(„Діло“ з дня 1. січня 1918. р.)

Комітет охорони Українців.

„Робітнича Газета“ з дня 26. листопада ст. ст. доносить, що в Петербурзі, з огляду на тамошній нелад і можливість всяких погромів, Українці, які там мешкають, створили комітет охорони Українців.

Цей комітет складається з представників від українських властей, громадянських організацій і військових відділів.

Комітет поставив своїм завданням не допустити до арештів і трусів серед Українців і в усяких випадках боронити права Українців у Петербурзі.

Комісар для українських справ подав до відома, що всі Українці, які приїждять до Петербурга, й бажать тут користувати ся правами Українців,—мають задля цього дістати посвідчення на письмі та звертати ся за відповідними документами в комітет охорони прав Українців, який містить ся при українському комісаріаті в Петербурзі.

Франція признає Українську Республіку.

Женева, 8. січня. Часописи доносять, що після повідомлення французького міністерства внутрішніх справ, Франція постановила признати фінляндську й українську республіку.

Признання довершить ся зараз же після того, як буде установлений найвищий комісаріат Антанта в Києві. У ноті про признання говориться, що Антанта не має на меті розривати Росію, але там, де будується сильна урядова влада, Антанта її підтримувати мє, щоб заснувати підвалини до будучої федеративної Росії.

„Fr. Zeit.“, ч. 9.

Харківське правительтво.

Недавно газети принесли вістку, що в Харкові дня 28. грудня створило ся нове правительтво, яке,—мобляв,—перебірає в свої руки всю владу на Україні й касує дотеперішнє правительтво Української Народньої Республіки.

Народні комісарі з Петербурга щиро привітали це „нове правительтво України“.

Тепер же справа утворення цього харківського правительтва вияснюється.

Воно створило ся так:

На нарадах всеукраїнського зїзду робітників, селян і салдатів, які тривали від 16. по 21. грудня, були присутні й большевики, котрі задумували забрати в свої руки владу у Києві. Але це їм,—розуміється,—не вдало ся.

Проти їх стояло на зїзді більше двох тисяч голосів.

І ось вони, діставши такого облизня в Києві, поїхали до Харкова.

Тут вони знайшли для себе кращі умови, бо в Харкові мешкає штаб большевицької армії й багато большевицьких салдатів, які відступили перед військами Каледіна. А крім цього вся управа в Харкові попала до рук большевиків та чорносотенців.

Користуючись цими умовами, большевики створили зі себе „правительтво“ для Української Республіки, але діяльність якого навіть не вийшла поза межі самого Харкова.

Про це утворення харківського правительтва Українська Центральна Рада заявила у виданій нею комунікаті (офіційальній заяві на письмі), що не має часу на будуче бавити ся подібними випадками, а що до цього невеличкого гуртка самозванців, то над ними має учинити ся розправа, як над ворогами, що стоять проти української революції й проти її здобутків.

А супроти того, що петербурзькі народні комісарі ставлять ся прихильно до харківського „правительтва“, то це не лишить ся без відповіді й будуть пороблені відповідні кроки з найдалше йдучими наслідками.

(„Діло“ з дня 5. січня.)

Вісті з Росії.

Російські Установчі Збори.

Петербург, 3. січня. Пет. тел. агенція доносить: З огляду на те, що потрібне число послів до Установчих Зборів ще не досягнуто, тим більше, що певна кількість послів предложила свої мандати не по приписаній формі; далі, з огляду на те, що багацько послів до Установчих Зборів, котрі були приїхали в Петербург, поїхали назад, до дому, бо невідомо, коли власне має бути відкриття Установчих Зборів, а в кінці з огляду на те, що з перебігу виборів можна з більшою чи меншою певністю передбачати, що після Різдва потрібне число послів буде досягнуто.—Рада народніх комісарів призначила зібрання Установчих Зборів на 5. (18.) січня 1918. р. Число послів, потрібних для того, щоб Установчі Збори мали уставодавчу силу, визначено на 400.

(„Arb. Zeit.“ ч. 6. з дня 6. січня 1918. р.)

Ціріх, 9. січня. Прив. тел. доносить: З Петербурга повідомляють що Керенський обіцяє в липні дати на Установчих Зборах звідомлення своєї політики від того часу, як він став міністром судових справ.

(„Bad. Pr.“ ч. 14. з дня 9. січня 1918. р.)

Петербург, 6. січня. Агенція Гаваса доносить, що в виборчих лістах до Установчих Зборів, у Донській Окрузі, генерал Каледін стоїть на першому місці.

Петербург, 7. січня Агенція Гаваса доносить: Центральний Комітет обговорював і ухвалив декрет (постанову) Леніна про відкриття Установчих Зборів. Рівночасно обговорювалося внесення соціал-революційної партії про те, щоб Установчі Збори уневажили заграничні довги Росії. Один більшовик і один інтернаціоналіст виступали проти цього внесення, і доводили, що ця справа є дуже поважна. Прийняття такого внесення означало б босве визнання всіх капіталістів. Воно може викликати проти Росії подібну ж відплату та ворожнечу всіх французьких робітничих і демократичних верств, котрі мають велику частину російських цінних паперів.

Внесення відкинуто.

Петербург, 5. січня. Народній комісар, Карелін, провідник лівих соціал-революціонерів, переговорює зараз з Охеровим та з централею соц.-рев. партії, про те, щоб приєднати їх до себе на Установчих Зборах. Коли ці переговори доведуть до згоди, то власть ся врятувати Установчі Збори, і вони можуть тоді проводити корисну роботу. Коли ж ні, то Установчі Збори висунуть проти більшовиків.

На випадок порозуміння, не має перешкоди проти негайного скликання Установчих Зборів.

Про повірку мандатів до Установчих Зборів сказав Карелін, що уряд не може зробити ніяких уступок. По перед усього не хоче, щоб Збори розпоряжали також і озброєними силами. Зрештою, коли б Установчі Збори пішли проти демократії, вони б зараз утратили довіру народу.

У той час, як Карелін подавав наведені пояснення, відбував засідання Союз охорони Установчих Зборів. Зібрало ся коло 20 членів, щоб обговорити всі питання в справі відкриття Установчих Зборів. Аж ось жовніри червоної гвардії й матроси, під проводом комісара Успенського, напали на салю й хотіли декілька осіб арештувати. В зібранні брали участь соц.-революційні й демократичні послі, та делегати від різних фабрик і полків. З причини обурення, яке повстало на засіданні, мусів Успенський повернути назад. Потім прийшов комісар судових справ, Штайнберг з лотиськими жовнірами, щоб заарештувати Церетелі, Гетту й Чернова, але ж їх там не було. Тоді зажадали всі присутні члени Союзу, щоб їх заарештовано.

Врешті більшовики вийшли з салі й засідання продовжувало ся.

Великий вибух.

Стокгольм, 7. січня. „Стокгольме Тіднінген“ доносить із Гапаранди: В ночі проти 25. грудня на одній залізничній стації Росії трапив ся великий вибух. Два поїзди з козаками, котрі були зовсім готові до відїзду до дому, цілком знищені. Сила вибуху була така страшна, що на окрузі, аж на два кілометри, все живе погибло. Убито 2000 козаків. Увесь запас муніції південно-західного фронту теж знищений вибухом.

(„Basl. Nachr.“ ч. 11. з дня 8. січня 1918. р.)

Суд над Брамсоном.

Петербург, 5. січня. Агенція Гаваса доносить: Революційний суд хотів засудити Брамсона, секретаря комітету оборони Установчих Зборів. Перед початком засідання публіка устроїла обвинуваченому овацію. Предсідатель суду розпорядив ся, щоб публіку викинути з салі, але це не вдало ся. Потім предсідатель пробував вивести Брамсона, але делегати зі фронту обступили його й взяли в оборону. Нарешті таки Брамсона виведено з салі, в котрій потім слухачі відбули збори.

(„Basl. Nachr.“ ч. 9. з дня 6. січня 1918. р.)

Замордовання генерала Коровіченка.

Берн, 6. січня. Російське пресове бюро доносить, що в Ташкенті в жорстокий спосіб замордовано генерала Коровіченка, котрого Керенський назначив командуючим у центральній Азії. Коровіченко був відомий адвокат, належав до народньо-соціалістичної партії, був під судом за те, що свого часу підписав протест проти діла Бейліса. Підбурена більшовиками товпа замордувала генерала. За „вступну плату“ 30 копійок пускали здичілих людей до помешкання, де на долівці лежав уміраючий, щоб плювати йому в лице. Місцева влада, зложена виключно з більшовиків та лівих соціалістів-революціонерів, не мішала замордуванню генерала.

(„Basl. Nachr.“ ч. 11. з дня 8. січня 1918. р.)

Миріві вісти.

Участь України в мирових переговорах.

Бересте-Литовське 3. січня 1918.

У розмові з кореспондентами часописий українські делегати заявили, що від тепер Україна виступає самостійно на шлях міжнародніх відносин. На жаль німецька преса,—як зазначили делегати,—дуже зле освідомлена про дійсний стан річий в Українській Республіці.

Так на приклад німецьке суспільство впроваджено в блуд неправдивими, а часто зовсім видуманими, вістками про взаємні відносини між Україною та Францією й Англією, (яких, значить, не було).

Україна під час розпочаття війни не була ще самостійною, а через те не брала ніякої участі в підтриманні та поширенні воєнної пожежі. Одначе тепер, коли Україна вже створила у себе самостійну, сильну державу, вона хоче як найскоріше заключити демократичний мир, і тяжко буде кому небудь зіпхнути її з цього шляху.

Україні взявши ся так гаряче за самостійне створення свого державного існування, знали, що тільки тоді, як заключить ся демократичний мир, забезпечуючий господарські та державні інтереси України,—почнесть ся нова пора в життю Української Народньої Республіки, пора розвітту усіх пригнічених досі та ще невикористаних життєвих сил народу, що пірвав на собі кайдани неволі.

Українські делегати мають надію, що у мирових переговорах вони зможуть іти у згоді з представниками Ради народніх комісарів.

Через кілька днів мають приїхати й інші члени делегації з предсідателем.

(„Bad. Pr.“ ч. 6. з дня 4. січня 1918.)

Берлін, 7. січня. Агенція Вольфа доносить, що в Бересті Литовським очікують приїзду решти делегатів з України. Провідником делегації є Голубович, Генеральний Секретар торговлі та промислу.

Базель, 7. січня. Прив. тел. доносить: Українська агенція в Києві повідомляє, що поміж більшовиками й Україною дійшло до згоди. Україна за згодою уряду Леніна і представників осередніх держав брати ме участь у мирових переговорах у Бересті Литовським.

У ноті українських делегатів виставлені ось які умови: Україна жадає:

- 1) щоб був заключений загальний мир між воюючими сторонами;
- 2) щоб за всіми народами була признана

повна автономія й забезпечене самостійне існування;

3) не повинно бути ніяких відшкодовань ні иньчих заплат;

4) всі держави світа повинні признати самостійність Української Республіки, котра має свій власний уряд, свою власну армію і своє власне дипломатичне представництво;

5) большевицька урядова влада не має признання на Україні; вона має силу тільки на Московщині;

6) мир повинен бути підписаний представниками всіх самостійних республік, котрі творять федеративну Росію;

7) Українська Республіка, від котрої тепер залежить український фронт, котра через представників свого уряду, який боронить народні інтереси України, самостійно виступає в міжнародніх справах, повинна брати участь нарівні з иньчими державами у всіх мирових переговорах, конференціях та конгресах.

(„Fr. Ztg.“ ч. 8. з дня 8. січня 1918. р.)

Миріві переговори з Україною.

Бересте-Литовське, 5. січня. Бюро Вольфа доносить, що вчора й сьогодні в Бересті-Литовським відбували ся з українською делегацією необовязкові наради, які мали задовольняючий перебіг.

(„Fr. Z.“ ч. 7. з дня 7. січня 1918. р.)

Берн, 5. січня. Прив. тел. доносить про те, що російський співробітник „Бунду“ пише про українських делегатів в Бересті-Литовським:

Перш усього звертає увагу струнка поstatt молодого, яких 30 літ, українського національного революціонера, Н. М. Любинського, котрий мав бути в Бересті-Литовським уже на переговорах про перемирря, як представник України від румунського фронту, але опізнив ся. Любинський обстоює твердо те, що вся влада на Україні повинна належати тільки Українській Центральній Раді, а українське військо повинно творити національну військову силу.

Український соц.-револ., А. А. Севрюк стоїть перед усім за безумовним скликанням українських Установчих Зборів. Підпоручник М. Н. Полозов, це відомий український соц.-рев. і фаховець в земельній справі, а М. Ф. Левицький заступає в Українській Центральній Раді чернігівський комітет.

(„Fr. Z.“ ч. 7. з дня 7. січня 1918. р.)

Ріжні вісти.

Росія признає незалежність Фінляндії.

Петербург, 2. січня. Петербурзька телеграфічна агенція доносить, що Рада народніх комісарів (теперішнє російське правительство, Ред.), як відповідь на домагання фінляндського правительства,—признання незалежності фінляндської республіки, внесла, згідно зі засадою вільного самовизначення народів у головнім виконавчім комітеті такі пропозиції:

1. Признання політичної незалежності фінляндської республіки.
2. Установлення в порозумінні з фінляндським правительством окремої комісії з представників обох країв задля випрацьовання способів відділення Фінляндії від Росії.

ВІЙНА.

(На підставі німецьких звідомлень).

ЗАХІДНИЙ ФРОНТ.

Спробу Англіїців вдерти ся в німецькі окопи, на північний схід від Іпру, відбито.

На Фляндрийським фронті, біля Камбре ожилена діяльність артилерії.

На иньчих фронтах нічого нового.

3 таборового життя.

Генеральна Рада. У п'ятницю, 4. й суботу 5. січня відбуло ся засідання Генеральної Ради.

На денному порядку були поставлені точки:

- 1) Читання протоколу.
- 2) Звідомлення Генеральн. Старш. й Генер. Контролі.
- 3) Справа виборів до Центрального Комітету й Генеральної Ради.
- 4) Вільні внесення.

Відкривши засідання, президент Радн, т. Рожко виголосив коротку та щирю промову, в якій подав до відома, що в Бересте Литовське приїхали вже українські делегати для участі в мирових переговорах і це перший раз виступає Україна, від 250 літ неволі, як вільна, незалежна республіка на міжнародній арені. Цю вістку повітали всі присутні гучними оплесками й словами: „Слава Українській Республіці, слава її провідникам“.

Звіт Генеральної Старшини дав голова, т. Хоменко.

На початку свого звіту він торкнув ся чисто технічних справ, які приходило ся виконувати Генер. Старшині; при чім деякі справи вистали ся невиконані, або виконували ся поволі через труднощі, незалежні від Генеральної Старшини.

Далі повідомив, що Ген. Старш. по нараді ухвалила відкрити школу в кустарні й гончарні, куди приймати муть ся й не фаховці.

В справі пам'ятника, маючи на увазі недобір до 1000 мар. на будівлю його, Генер. Старш. ухвалила пі гроші визичити зі своєї каси з тим, що вони згодом будуть назад повернені, а саме спілкою „Єдність“.

Цими днями прийшов лист від „Союза“ в якому згадуєть ся, що свого часу наша Генер. Старш. дала згоду на покупку машини до писання для громади в Білій, але такої ухвали нігде не знайдено.

Однак машина ця вже куплена, й Генер. Старш. не маючи грошей, ухвалила розділити весь кошт машини на 4 українські табори.

Також ухвалено зробити реорганізацію за помог, бо спосіб, якого ми придержували ся до цього часу, показав ся непрактичним. На основі проектованої зміни, кожна організація, починаючи з місяця лютого, мала б сама призначувати й видавати за помог своїм членам, а від Генер. Старш. діставали б, після затвердження Генер. Радою, лише ті робітники, котрі працюють у ній.

До Генер. Старш. цими днями надійшли від громади полонених офіцерів-Українців табору ГанOVER-Мінден два листи, в яких ця громада просяєть: 1) дати згоду на приїзд у наш табір своїх членів для громадської праці й 2) поробити заходи, аби на міжтаборовій конференції могли брати участь і представники офіцерського табору ГанOVER-Мінден.

В справі переїзду до нашого табору Г. С. дала згоду на прибуття лише вчителів; що до участі на конференції, то позаяк це справа „Союза“, прохання передано до Централі.

По звіті розвинула ся широка дискусія над ухвалами Г. С. в справі за помог, машини й офіцерів з ГанOVER-Міндену, після якої Генеральна Рада прийняла ухвали Генер. Старшини.

Далі дав звідомлення т. Сімович про свою поїздку до Берліна, що прийнято до відома, як звіт Генеральної Старшини.

За пізнім часом засідання відложено на четвер 10. січня на 7. год. вечора.

На прикінці голова Генеральної Старшини, т. Хоменко й референт, т. Сімович побажали присутнім як найкраще провести Різдвяні Свята.

Різдвяне свято в таборі. 25. грудня, в 1. день Свят від 11. години ранку почали збирати ся в кімнату при Великій Салі робітники ріжних таборових організацій для взаємного поздоровлення зі святами.

Кімната була гарно прибрана; свіжими гіллями ялини були уквітчані стіни й потрет проф. Грушевського; по під стінами роставлені столи, а по середині красувала ся убого прибраная ялинка. Майже всі запрошені зійшли ся вже до 11. год. й чекали початку...

Від командантури прийшов сотник Швайцер поздоровив всіх зі святами, побажав найкращаго проведення останнього Різдва на чужині й в полоні, та висказав надію, що друге Різдво зустрічати мемо вже в ріднім, вільнім краю.

Від імени громади вітав і дякував йому голова, т. Хоменко. Далі промовляли: референт „Союза“, др. Сімович, проф. Миколаєвич, Петровський і Осадчий. Хор проспівав „Роже-

ство твоє, Христе Боже“, потім заколядував децю і закінчив „Молитвою за Україну“.

На прикінці всі проспівали „Ще не вмерла Україна“ й „Не пора, не пора“.

Так в тісному гуртку таборові робітники щиро й тепло вітали друг друга зі святами, бажали собі від щирого серця всього найкращаго, а Рідному Краві закріплення здобутої волі й ще більшого щастя, та в кінці з рожевими надіями розійшли ся по бараках.

Цього ж дня від 6. години вечора влаштовано Свято з ялинкою для цілого табору.

Рівно в 6. год. без звичайного спізнення, сали вже була повна.

Спішно уквітчувала ся, чому то до цього часу неприбраная ялинка.

В сали вже було декілька німецьких офіцерів. Приїхав командант... В сали стихло... „Здорові Українці, зі святами Різдва здоровлю Вас“, — сказав генерал.

—Щиро дякуємо—відповіли присутні.

Підняла ся занавіса й голова, т. Хоменко, привітавши команданта й інших німецьких гостей, поздоровив зі святами всіх присутніх, побажав як найкраще провести це Різдво. З цієї промови й почало ся Свято.

Хор проспівав Різдвяний тропар, проколядував „Видить Бог“, „У Вефлєсмі“, „Небо й земля“ й др., а в перервах грала струнна оркестра.

Святочну промову виголосив проф. Миколаєвич, висказавши повну надію на кращу долю й скорий поворот у Рідний Край.

Тов. Кулинч, Берменсон і Іванів продеклямували декілька віршів. Під кінець т. т. артисти виставили „Різдвяну Ніч“—жарт на 1 дію Старицького.

Сама по собі весела, влучно й з умінням виконана ця пєса оставила по собі гарне вражіння у присутніх. Особливо тішили ся всі народніми танцями т. Іванова, якого кілька разів визивали на сцену.

На прикінці показали перший раз після довгої перерви в нашій таборі, кінові картини—однак за пізнім часом не всі фільми були використані.

Взагалі свято пройшло гарно й лишило приємні вражіння в кожного з присутніх.

Левко.

Різдвяне свято в лязареті. В цей великий день наша громада не забула помянути й хорих у лязареті.

Від 3. години з полудня в шкільній салі лязарету зібрали ся всі хорі, як наші так і Італійці. Приїшло декілька т-шів із табору, а також і цивільні з міста.

На початку т. Биховенко в імени хорих лязарету привітав гостей й дякував громаді, що їх, хорих, одрізаних від табору, не забули й прийшли розважити. Опісля голова табору, т. Хоменко здоровив хорих зі святами, бажав найкращаго проведення їх, й скорого повороту в Рідний Край.

Далі мав промову референт лязарету, проф. Миколаєвич. Він потішив хорих тим, що в найближчій часі вони повернуть до дому,—в рідну, відновлену й вільну Україну.

Хор проспівав „Різдвяний тропар“, і деякі колядки, а т-ші артисти виставили „Різдвяну Ніч“—жарт на 1 дію Старицького.

Не дивлячись на деякі промахи співаків і артистів, свято пройшло гарно й задоволило хорих.

Театер. Дня 8. січня Драматично-Музичне Товариство в свій бенефіс виставляло історичну драму „Гандзя“ з часів руїни (1663—1687. р.—Івана Тобілевича.

Сама по собі ця драма задля постанови на нашій сцені є за важка.

І виконана вона нашими таборовими артистами, не можна сказати, що гарно.

А перша дія цієї драми проведена на сцені рішуче за слабо.

Драматично-Музичне Товариство, влаштовуючи для вистави цю драму, та ще в свій бенефіс, муєло б віднести ся до постанови її серйозніше й більше готувати ся до неї.

Майже на кожному кроці помітно було, що котрий небудь з товаришів артистів не знав слів своєї ролі; хапав чужі слова й говорив їх навздогад, як попало.

А про масові сцени, то про них нема чого й згадувати. Вони проведені низче всякої критики.

Але цього всього не можна сказати про гру поодиноких товаришів-артистів, які брали участь у виставі „Гандзя“. Деякі з них серйозно підготовлювали себе до вистави.

Це треба замітити про гру тов. Іваніва, що виконував ролю полковника Пива-Запольського, героя самої драми. Тов. Іванів цілком почував себе у цій ролі. Його рухи, поводження на сцені, розмова, та ще до цього чудове убрання, лишили по собі багато гарного вра-

жіння й публіка з захопленням стежила за грою тов. Іваніва.

Також гарно й природно проведена ролія „Гандзі“, героїні драми. Цю ролію проводив тов. Берменсон, який своєю грою в четвертій дії, коли Гандзя убиває себе, побачивши свого чоловіка, Пива-Запольського мертвим, заставив публіку, не чекаючи кінця дії, громовими оплесками нагородити себе.

Не можна також обминути мовчанкою тов. Тертичного. Тов. Тертичний, що виконував роліу Пелеха, кошового атамана при гетьмані Ханенкові, провів свою ролію досить гарно, й що до виконання її, то не можна зробити йому майже ніякого закиду, хоч правда в деяких місцях тов. Тертичний почував себе непевним.

Без жадного закиду провів тов. Ясний роліу Жида в першій дії, і майже таксамо роліу гетьмана Ханенка в другій дії.

Задовольняюче виконали свої ролі тов. Денисенко, що грав полковника при гетьманові Дорошенкові; тов. Шилін, який виконував роліу жінки Жида, шинкаря Ривку, а також і т. т. Чмир, Калиниченко Загурський, що грали дівчат.

Решта ролів проведена товаришами то за слабо, то цілком неможливо.

Павлуша.

Із робітничих команд.

Гурток „На чужині“, на ком. № 861. в Eichstetten, існує з 18. листопада минулого року. Проводять ся курси: початкової грамоти й арифметики для неграмотних й малограмотних; маєть ся гарна бібліотека, що помагає, як слід вести освіту між членами, яку головним чином поставив своєю метою гурток. З повідомлення видно, що ініціатори багато працювали над самоосвітою й тепер з успіхом працюють над освітою своїх товаришів. Гурток складаєть з 28 чоловік; головою є т. Докучаїв, писарем—т. Вілоконь і скарбником—т. Сикеран.

Товариство „Національна Праця“ на ком. № 454. заснувало ся 16. грудня минулого року, поставивши своїм завданням проводити національно-політичну освіту між членами шляхом організаційного життя й ознайомлення з національним питанням на основі відповідних книжок і часописів, читань і дискусій. Товариство налічує 30 членів, має касу й бібліотеку. Головою є т. Бойко, секретарем—т. Косик, скарбником—т. Якубчик.

Гурток „Вечерниці“ заснував ся на ком., число 1663. в Gotthenheim 16. грудня минулого року. Завдання гуртка освідомити членів національно, політично й економічно, (як зазначено в повідомленні). Що вечора влаштовують ся читання на названі теми й обговорюють ся події, про які доносять часописи.

Більшість праці лежить на т. Найманові, який є провідником гуртка; відносно управи нічого не повідомляєть ся.

Посмертні згадки.

Пол. **Степан Сапитоненко** хлібороб, зі с. Гульзівки, звенигородського повіту, київської губ., помер 3. січня н. ст. 1918. р. в таборівім лязареті. Він належав до 260. російського полку, першої роти.

Пол. **Степан Ткачук**, хлібороб зі села Байбизовки, балтського повіту, подільської губ. помер дня 4. січня н. ст. у таборівім раштатськім лязареті.

Земля їм пером!

О П О В І С Т К И.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ.

Пол. **Митрофан Нагурний**, ч. 8257, відкликуєть ся на оголошення родича Миколи Доменого, ч. 25766 і т. Сафрона Лисогора, ч. 8153. Повідомляє, що живий, здоровий і дякує з найкращими бажаннями.

Пол. **Захар Дмитрович Юресько**, ч. 23020, херсонськ. губ., ананівського пов., Мостової вол., д. Дворянки, шукає племінника, Петра Григоровича Ковалія; просить відгукнути ся на адресу фрайштатської часописі „Розвага“.

Пол. **Трохим Дроздов**, ч. 24817, херсонської губ., олександрійського пов., Новопрagneвської вол., с. Головівки, шукає рідного брата, Василя Дроздова, котрий знаходить ся в полоні в Австрії. Просить редакцію „Розваги“ передрукувати.